

УДК 327.7

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2020.31.20>

ДУАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР ПОГЛЯДІВ НА РАТИФІКАЦІЮ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ

Юлія Левченко

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
філософський факультет, кафедра політології,
вул. Володимирська, 60, 01033, м. Київ, Україна*

У статті проаналізовано дуальний характер поглядів на ратифікацію Стамбульської конвенції в контексті політичних процесів в Україні та Польщі. Стамбульська конвенція має три основні цілі: запобігання насильству щодо жінок, захист жертв насильства та притягнення до відповідальності винуватців злочину. Ці цілі поза контекстом не викликають жодних сумнівів, але Конвенція ставить їх у суперечливий ідеологічний контекст, зосереджений навколо політичної ідеї боротьби з насиллям над жінками. Згідно з положеннями Конвенції, запобігання насильству повинно означати демонтаж соціальних структур, які розмежовують жіночу та чоловічу роль у суспільстві, що своєю чергою зумовлює та дозволяє дискримінацію жінок. Автором було проаналізовано важливі та найбільш дискусійні аспекти польського досвіду ратифікації Стамбульської конвенції та причини сучасного руху польської влади до денонсування Стамбульської конвенції з метою пошуку відповідей на важливі питання для українського суспільства та інститутів влади. Предмет дискусії полягає в тому, що положення Конвенції викликають сумніви з точки зору конституційного принципу рівності перед законом та принципу гендерної рівності. Конвенція – це юридичний акт, бенефіціарами якого є фактично лише жінки, що є явно дискримінаційним рішенням. Водночас Конвенція забороняє розглядати нерівноправний режим, передбачений Конвенцією як дискримінацію. Тим часом чоловіки (хоча і набагато рідше ніж жінки) також є жертвами домашнього насильства. Більше того, Конвенція повністю ігнорує підвищений ризик домашнього насильства, якому піддаються люди похилого віку. Було встановлено, що польський досвід неможливо імплементувати у вітчизняному суспільстві, не вживши відповідних коректив. На думку автора, польські висновки про Стамбульську конвенцію в багатьох аспектах є ідеологічно орієнтованими та не можуть бути застосовані для формування української позиції до ратифікації Конвенції САНВІО. Перш за все потрібно провести ґрунтовний науковий аналіз вітчизняної суспільної та політичної проблематики з цього питання. Саме в цьому полягають перспективи подальших досліджень автора.

Ключові слова: Стамбульська конвенція, права жінок, насильство над жінками, домашнє насильство, ратифікація, закордонний досвід.

Вступ. Останнім часом актуальним є питання щодо ратифікації Конвенції Ради Європи про запобігання та протидію насильству над жінками та домашньому насильству (далі – Конвенція, Конвенція САНВІО) українським парламентом [1]. Публічні обговорення, викликані цією подією, виявили численні суспільні проблеми, пов'язані з тематикою Конвенції. Визнаючи важливість проблеми запобігання насильству над жінками та домашньому насильству, особливо в умовах пандемії COVID-19, коли ситуація, на жаль, значно загострилася, було проаналізовано Конвенцію та досвід її ратифікації Польщею з метою пошуку ефективних інструментів протидії насильству в Україні. Конвенція є результатом ініціатив, спрямованих на прийняття державами-членами стандартів протидії насильству над жінками. Конвенція має три основні цілі: запобігання насильству над

жінками, захист жертв насильства та притягнення до відповідальності винуватців злочину. Насильство над жінками має структурний характер – воно об'єктивно визначається соціальною структурою і є результатом нерівних владних відносин між жінками та чоловіками, історично зумовлених шляхом відведення конкретних соціальних ролей жінкам та чоловікам. Отже, доки об'єктивно наявні соціальні структури пропагують різницю між жінками та чоловіками, до того часу буде відбуватися насильство над жінками. Згідно з Конвенцією, запобігання насильству повинно означати ліквідацію соціальних структур, які розмежовують жіночу та чоловічу роль у суспільстві та таким чином зумовлюють і дозволяють дискримінацію жінок. Конвенція визнає насильство над жінками гендерно зумовленим явищем. Такі постулати Конвенції викликають супротив з боку праворадикальної частини польських політичних кіл [2] та певної частини суспільства. Вони стверджують, що важко знайти переконливі емпіричні підтвердження висвітленим у Конвенції проблемам і наголошують на тому, що документ повністю ігнорує або маргіналізує фактори, які насправді зумовлюють насильницьку поведінку, а саме: залежність (наприклад, від алкоголю чи наркотиків), поступове послаблення соціальних норм, наявність насильства в засобах масової інформації, особливо сексуалізація образу жінки. Окрім вищесказаного, значні сумніви праворадикалів викликає система моніторингу виконання Конвенції, яка, на їхню думку, керується ідеологічним підходом, що насаджує штучно сформований світогляд. Зокрема, це система понять, якою керується Рада Європи, даючи рекомендації щодо зміни законодавства країн-підписантів з метою ефективної імплементації ключових механізмів Конвенції.

Гене́за й основні положення конвенції САНVІО. Конвенція про запобігання та протидію насильству над жінками та домашньому насильству була прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 7 квітня 2011 року та була відкрита для підписання та ратифікації 11 травня 2011 року [3]. Прийняття Конвенції є наслідком процесу запобігання всім формам насильства над жінками. Комітет міністрів Ради Європи радить державам-членам трактувати поняття насильства крізь призму суспільно-культурної парадигми (gender-based violence).

Особливим етапом у розвитку законодавчої діяльності були 2006–2008 роки, коли кампанія проти насильства над жінками набула політичного виміру. Тематичні доповіді країн-членів окреслили масштаб проблеми та визначили, які саме превентивні механізми слід задіяти. У цьому контексті розпочалась дискусія щодо необхідності гармонізації національних правових стандартів з метою забезпечення аналогічного рівня захисту жертв насильства у всіх державах-учасниках Ради Європи. У грудні 2008 року Комітет міністрів вирішив підготувати конвенцію про насильство над жінками. Був створений Спеціальний комітет (Спеціальний комітет із запобігання та протидії насильству проти жінок та домашньому насильству, Комітет САНVІО), який протягом двох років розробляв робочий текст Конвенції. Остаточна версія документа була підготована в грудні 2010 року. З польської сторони в засіданнях Комітету САНVІО брала участь делегація, до складу якої входили представники міністерств праці (провідного міністерства), юстиції та закордонних справ [4]. Моніка Ксенієвич, заступник директора Офісу Уповноваженого уряду з питань рівного ставлення, яка раніше вже висловила свою прихильність до трактування міжнародного права та його інститутів як інструментів для регулювання відносин між жінками та чоловіками [5], наголосила на необхідності для Польщі ратифікувати Конвенцію [6]. Україна в особі своїх представників Міністерства юстиції, Міністерства закордонних справ, працівників Постійної місії України при Раді Європи також брала безпосередню участь у розробці Конвенції та підписала її [7]. Станом на 2020 рік

Конвенцію підписали 46 держав (серед них – Україна та Польща). Загалом Конвенцію ратифікували 34 держави (зокрема, і Польща). Україна, попри статус однієї з держав-авторів, досі не ратифікувала Конвенцію. Сім держав (Албанія, Австрія, Боснія і Герцеговина, Чорногорія, Португалія, Туреччина та Італія) ратифікували Конвенцію як міжнародну угоду, не висуваючи ніяких заперечень. Жодна з держав, які не є «європейськими» членами Ради Європи (Японія, Канада, Мексика, Сполучені Штати Америки), не підписала Конвенцію, як і Ватикан [8].

Конвенція позиціонується Радою Європи як найбільш далекосяжна міжнародна угода щодо запобігання та протидії насильству над жінками та домашньому насильству. Саме під насильством щодо жінок вбачається порушення прав людини та форма дискримінації, спрямована на жінок, що означає всі акти порушень за гендерною ознакою, результатом яких є або може бути завдання фізичної, сексуальної, психологічної чи економічної шкоди чи страждань жінкам, зокрема погрози таких дій, примус чи самочинне обмеження свободи. Польські противники Конвенції критикують недосконалий, на їхній погляд, «антидискримінаційний механізм», оскільки він нібито визнає насильство над жінками формою дискримінації за ознакою статі, що суперечить традиційним цінностям польської культури та католицизму [9]. Проте така критика є безпідставною та заідеологізованою, адже перш за все слід чітко розрізнити поняття гендеру та статі. Під гендером автори Конвенції розуміють соціально закріплені ролі, поведінку, діяльність і характерні ознаки, які певне суспільство вважає належними жінкам і чоловікам. Конвенція оперує саме поняттям гендеру, але через труднощі з перекладом терміна «гендер» та його відмінності від поняття «стать» у тих мовах, де немає прямого еквіваленту цього поняття (зокрема, в польській), час від часу використовуються для підживлення суперечок навколо Конвенції та її наслідків [10]. Такі труднощі не можуть розглядатися як привід для відмови від Конвенції або як перешкода на шляху до її імплементації. Загроза занепаду польської культури через ратифікацію Конвенції теж не має потрібної доказовості. На думку міністра юстиції Польщі Збігнева Зьобро (ол. Zbigniew Tadeusz Ziobro), денонсація Конвенції захистить польських жінок від деструктивного впливу ідеології гендеру як від найбільшої патології сучасної Європи, що ставить під сумнів саму родину, шлюб, культуру, традицію, релігію, власне, у них вбачаючи головне джерело насильства та патології [11]. За цими ідеологічно спрямованими гаслами політик приховує актуальні проблеми польського суспільства, що стосуються гіперболізованої приватності, відсутності дієвих механізмів профілактики домашнього насильства, переслідування активістів та замовчування церквою реального стану речей у родинях парафіян [12].

Конвенція базується на трьох важливих елементах, а саме:

- 1) запобігання насильству;
- 2) захист жертв насильства;
- 3) притягнення до відповідальності винних осіб.

Пункт 1) запобігання насильству над жінками вимагає вживати заходів для більш суворого дотримання рівності між жінками та чоловіками. Насильство над жінками вважається укоріненим у гендерній нерівності та підтримується культурою толерантності до насильства та заперечення його існування. Саме на цьому базуються аргументи польських праворадикалів на підтримку денонсації Конвенції [2]. В Україні противники ратифікації Конвенції висувають подібну аргументацію [13]. Деякі з причин цього полягають у недостатній обізнаності, а отже, і розумінні положень Конвенції з боку частини українських політиків та представників різних суспільних груп, у стереотипах, які ускладнюють

широке впровадження цивілізованих підвалин ведення політики у цій сфері. А також у значній «міфологізації» Стамбульської конвенції. Найпоширеніші міфи:

– Стамбульська конвенція нав'язана Україні Європою і є чужорідним документом (спростовано вище тим фактом, що Україна брала участь у підготовці цієї Конвенції як член тимчасового комітету, що працював над нею);

– Рада Європи принижує Україну, відмовляючи у внесенні правок до тексту Конвенції перед ратифікацією (цей міф можна спростувати тим, що будь-яка окрема країна не може змінити текст Конвенції за власним бажанням і на свій розсуд; якщо кілька країн за певний час роботи Конвенції мають зауваження і бачать, що щось не працює, починається спільна та тривала процедура внесення змін);

– Стамбульська конвенція веде до руйнування традиційної української родини (цей міф можна спростувати тим, що Конвенція спрямована на боротьбу з насильством щодо жінок і домашнім насильством та допомогу потерпілим; таке насильство найчастіше здійснюється у звичайних (традиційних) сім'ях (про це переконливо свідчать результати дослідження Всесвітньої організації охорони здоров'я, за якими рівень насильства в українських традиційних сім'ях майже на 30% вищий, ніж у сім'ях з іншими типами укладів (модерним чи постмодерним) [14]; а якщо в сім'ї здійснюється насильство, то вона фактично вже зруйнована; навпаки, запобігання насильству, робота з кривдниками, як це відстоює Конвенція, сприятимуть саме збереженню, а не руйнуванню сімей).

Згадані міфи поширюються не лише в українському суспільстві. Вони активно поширюються й у інших європейських країнах, особливо під час підготовки до ратифікації або ж прийняття національних законів проти домашнього насильства [10].

Пункт 2) Конвенції визначає обов'язки держав щодо необхідності створення спеціалізованих служб, які зможуть надати адекватну медичну, психологічну та юридичну допомогу жертвам насильства та їхнім дітям. У цьому контексті керівництву держав важливо взяти на себе зобов'язання створити достатню кількість притулків для жертв насильства, а також безкоштовних, цілодобових ліній довіри. Держави-учасниці Конвенції повинні забезпечити постраждалих охороною під час розгляду судових справ. Правоохоронні органи повинні бути досить навчені швидко та ефективно реагувати на небезпечні ситуації. Відповідно до положень Конвенції ризик зазнати насильства стосується певною мірою як жінок, так і чоловіків, проте перші піддаються цьому частіше. Ситуація довкола таких вимог у Польщі складається таким чином: формально вони виконуються державою, проте реально їх ефективність є порівняно низькою, про що повідомляють польські активісти із захисту прав людини [9] та дослідники соціальних і політичних явищ [15].

В Україні державні органи влади продовжують розробляти та ухвалювати відповідні документи, спрямовані на боротьбу із насильством та допомогу постраждалим. Кабмін затвердив типові положення про притулки, мобільні бригади, взаємодію суб'єктів тощо. Проте в Україні наразі немає комплексної допомоги потерпілим та ефективного покарання кривдника [7]. Наявні в поліції відповідно до законодавства важелі впливу на ситуацію не є ефективними. Характерно, що штрафи, які становили 51 грн, було скасовано. Однак судовий збір, який має заплатити постраждала сторона, якщо справа вже дійшла до суду, нині становить 273 грн. Державних корекційних програм фактично немає. У декількох областях завдяки співпраці громадських організацій, центрів соціальних служб, поліції такі корекційні програми діють, але не в тих масштабах, які потрібні в Україні. Тому основні ідеї Стамбульської конвенції – надання комплексного захисту постраждалим сторонам й ефективне покарання кривдника – є особливо актуальними для України на поточний момент.

Пункт 3) держави-члени, які ратифікували Конвенцію, зобов'язуються прийняти відповідні правові акти, що карають за насильницьку поведінку, а також гарантувати належну процедуру розгляду справ. Держави-учасниці Конвенції, зокрема, повинні гарантувати, що такі діяння, як: фізичне та психологічне насильство, домагання; сексуальне насильство, включаючи зґвалтування; сексуальні домагання; вимушений шлюб; каліцтво жіночих статевих органів; примусовий аборт та примусова стерилізація, злочини в ім'я так званої «честі», переслідування, підлягають кримінальним санкціям або іншим правовим санкціям. Водночас можливо прийняти такі законодавчі рішення, які передбачають більш суворе покарання для винуватців цього насильства. Крім того, Конвенція передбачає: на додаток до зобов'язань, пов'язаних із вживанням відповідних організаційних та правових заходів, що покладаються на держави-члени, встановити спеціальний механізм для моніторингу імплементації та виконання основних положень Конвенції. У цьому контексті контроль за дотриманням положень Конвенції у Польщі відбувається через моніторинг GREVIO (the Group of experts on action against violence against women and domestic violence), що має компетенції GREVIO видавати загальні рекомендації щодо підвищення ефективності імплементації Конвенції. Однак польські правозахисники стверджують, що такий контроль не є ефективним через тиск державних та соціальних структур і церкви, налаштованих виборювати традиційні цінності та спрямувати фінансування з проєктів захисту жертв насильства на інші ініціативи, що більше схоже на шахрайство, приховане за ідеологією [16]. Ситуація щодо насильства над жінками в Україні підлягає моніторингу Організації Об'єднаних Націй. В останньому звіті було зазначено, що насильство проти жінок та дівчат на гендерному підґрунті є не лише порушенням прав людини, але також руйнує життя жінок та сімей по всій країні. В Україні жінки становлять 86% серед осіб, які пережили зґвалтування, та 78% серед осіб, які пережили домашнє насильство. Руйнівний вплив цього насильства на жінок очевидний, на відміну від прихованого шкідливого впливу на сім'ї, громади, економіку і масштаб розвитку країни [17]. Саме це стало основним аргументом у зверненні Організації Об'єднаних Націй та Кабінету Міністрів Ради Європи до України щодо пришвидшення ратифікації Стамбульської конвенції в Україні.

Порівняння даних щодо насильства над жінками в Польщі, ЄС та Україні.

Детальні емпіричні дані про насильство над жінками подано у Звіті Агенції основних прав ЄС (FRA) [3]. Представлений аналіз заслуговує на увагу ще й тому, що він розглядає цю проблему, широко акцентуючи увагу не лише на фізичному, а й психічному та сексуальному насильстві. Дані було зібрано безпосередньо від респондентів, а не на основі статистики поліції, що дає змогу зробити висновок про їх високу достовірність. Більше того, ці результати дають змогу співвідносити масштаби та специфіку досліджуваного явища в Польщі та Україні з реаліями країн ЄС, оскільки у всіх країнах вищезгадані питання вивчалися за тією ж методологією. Згідно зі звітом, порівняно з усім Європейським Союзом у Польщі найнижчий рівень насильства, який зазнають жінки з боку нинішнього чи колишнього партнера (див. рис. 1). Проте такий низький показник частково зумовлений впливом соціального контексту на характер відповідей досліджуваних, які небезпідставно побоюються переслідувань з боку праворадикалів, церкви та роботодавців [16]. Найгірша ситуація стосовно рівня насильства у Данії, Франції та Фінляндії (див. рис. 1).

За даними дослідження Всесвітньої організації охорони здоров'я, рівень насильства в Україні є порівняно невисоким (13,2% опитаних жінок є жертвами насильства) [14]. Проте, на думку дослідників, ці результати не відображають реалій українського суспіль-

ства, адже до 2019 року домашнє насильство вважалося адміністративним правопорушенням та передбачало легкі покарання.

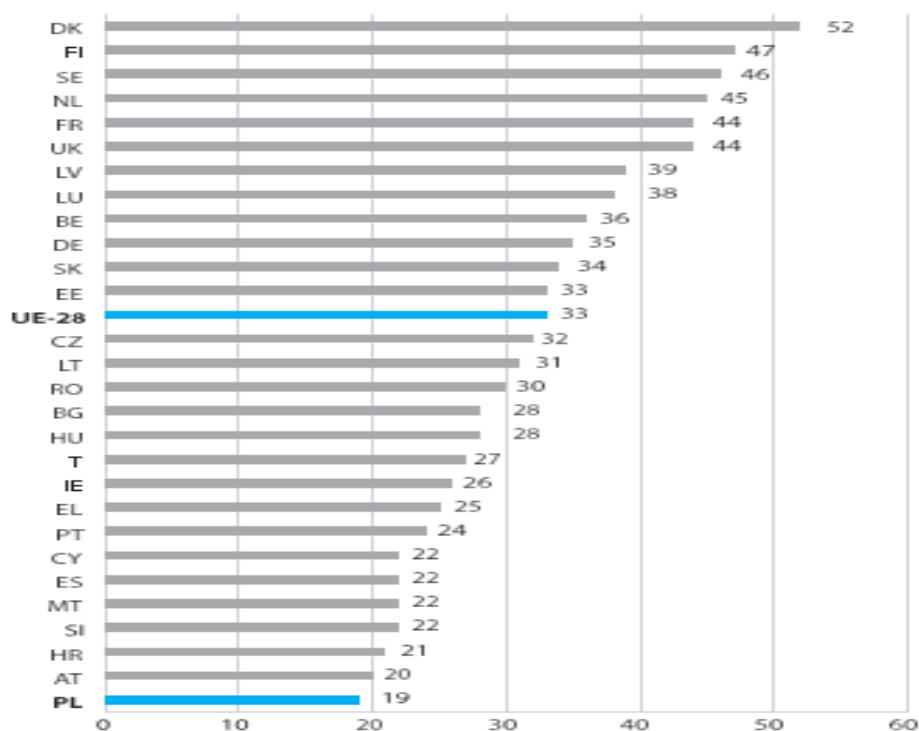

Рис. 1. Жінки, які зазнали фізичного та/або сексуального насильства (незалежно від їхніх стосунків із винним)

Польща має найвищий рівень звернень до поліції в Європейському Союзі про насильство над жінками (див. рис. 2). На думку прихильників денонсації Конвенції в Польщі, ці дані спростовують часто вживану у ЗМІ тезу про тиск соціальних та культурних факторів на думку респондентів [18]. Проте дослідження не могло забезпечити ефективну інтервенцію в особистісну сферу респондентів, аби обійти їхні вищезгадані страхи та психологічні захисти та виміряти рівень правдивості відповідей, і, відповідно, не надало повного уявлення про проблему [3].

Рівень звернень до поліції в Україні щодо насильства над жінками є досить низьким, але нині він зростає порівняно з попередніми роками [7]. На це впливає багато факторів, зокрема, у січні 2019 року набув чинності Закон про протидію домашньому насильству, який був прийнятий ще в 2017 році. Він передбачає кримінальну відповідальність для винуватців та розширені можливості для захисту жертв, зокрема акцент на запобіганні, комплексність заходів, гарантії надання допомоги, доступність правосуддя, залучення спеціалізованих служб підтримки, ведення єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі [19].

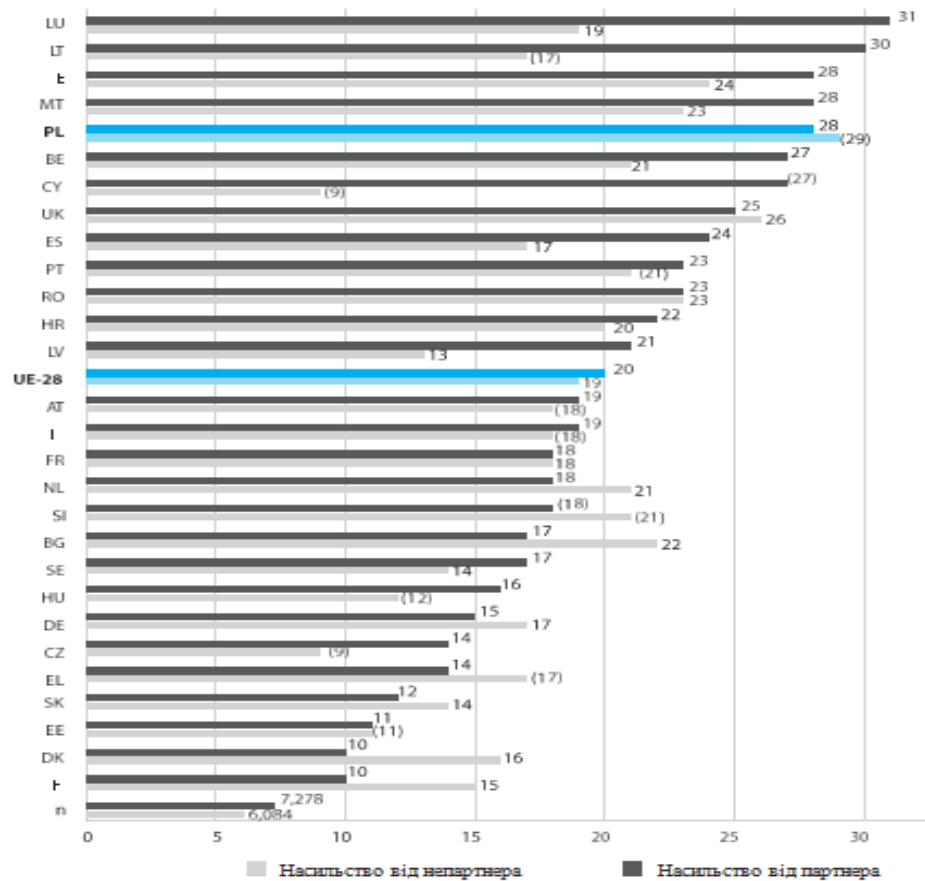

Рис. 2. Заяви жінок до поліції про акти насильства над ними

Висновки

Міжнародний досвід ратифікації Стамбульської конвенції свідчить про його дуальність. Є позитивний досвід інтеграції вимог Конвенції у законодавство низки країн та їх скоординована взаємодія у вирішенні проблем. Проте є й негативний досвід ратифікації Конвенції, зокрема польський. Політики та експерти вищезгаданої держави дійшли висновку, що конвенція САНВІО містить низку рішень, які викликають значні сумніви, особливо конституційного характеру. Формально положення польського законодавства забезпечують жінок принаймні тим самим рівнем захисту, що і Положення Конвенції. Проте переконливі аргументи польських правозахисників та європейських органів моніторингу стверджують, що насправді польський уряд, пов'язана з ним церква та соціальні організації приховують реальну ситуацію щодо насильства над жінками та домашнього насильства з метою зберегти усталену систему соціальної взаємодії, що приносить їм значні економічні вигоди. Іншими словами, тіньові економічні схеми маскуються під державну ідеологію збереження традиційних цінностей та розбудови польської правової системи. Результати досліджень, проведених Агенцією фундаментальних прав, дають змогу стверджувати, що рішення, які застосовуються у Польщі для боротьби з насиль-

ством над жінками, не є ефективнішими, ніж дії інших країн-членів Конвенції САНВІО, адже показово низькі показники рівня насильства та показово високі показники рівня звернень до поліції залежать від страху респондентів відповідати правдиво через погрози з боку праворадикалів, церкви та роботодавців, які вважають, що ратифікація Конвенції спричинила значне фінансове навантаження на Польщу. З усіх цих причин ратифікація Конвенції САНВІО Польщею у 2015 році на поточний момент визнана міністром юстиції Польщі Збігневим Зьобро, який представляє меншу праву партію у правлячій коаліції, вкрай недоцільною. До Міністерства з питань сім'ї, праці та соціальної політики Польщі подано звернення від Міністерства юстиції про ініціювання денонсації Стамбульської конвенції [12].

На нашу думку, такі висновки польської сторони в багатьох аспектах є ідеологічно орієнтованими та не можуть бути застосованими для формування української позиції щодо ратифікації Конвенції САНВІО. Ситуація щодо насильства над жінками та домашнього насильства в Україні є складною перш за все через відсутність політичної волі для вирішення цього питання шляхом вивчення суспільної та політичної проблематики з цього приводу, вдосконалення вітчизняного законодавства та проведення в суспільстві інформаційної кампанії з викриття популярних міфів про негативний вплив гендеру та Стамбульської конвенції. Лише після нівелювання яскраво вираженого дуалізму в сприйнятті Конвенції в суспільстві наступним кроком влади може бути її ратифікація в Україні. Саме такий план дій випливає з аналізу польського досвіду. Перспективи наших подальших досліджень полягають в аналізі успішних випадків ратифікації Конвенції для запозичення відповідного досвіду для України.

Список використаної літератури

1. Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence, CETS Nr 210.
2. Czy Polska powinna ratyfikować Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej? Raport Instytutu Ordo Iuris. / red. Joanna Banasiuk. Warszawa 2014.
3. European Union Agency for Fundamental Rights, "Violence against women: an EU-wide survey. Main results", Luxembourg. 2017.
4. Odpowiedź sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych nr 392 w sprawie kę Konwencji Rady Europy z dnia 11 maja 2011 r. URL: <http://sis.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=4538511C>.
5. Ksieniewicz M. Specyfika polskiego feminizmu. *Kultura i Historia*. No, 6/2004, URL: <http://www.kulturaihistoria.umcs.lublin.pl/archives/169>.
6. Rowne traktowanie likwiduje przemoc. *Lex.Pl*. URL: <http://www.lex.pl/czytaj/-/artykul/rowne-traktowanie-likwiduje-przemoc>.
7. Ірина Виртосу. Катерина Левченко: «У законі про домашнє насильство слід дбати про потерпілу людину». *Zmina*. URL: https://zmina.info/articles/katerina_levchenko_u_zakoni_pro_domashne_nasilstvo_najpershe_slid_dbati_pro_poterpilu_ljudinu-2/ (дата звернення: 29.08.2020).
8. Chart of signatures and ratifications of Treaty 210 Council of Europe Convention CAHVIO. (Status as of 05.09.2020). URL: <https://www.coe.int/en/web/conventions/fulllist//conventions/treaty/210/signatures>.
9. Analysis: Istanbul Convention no Turkish delight for Polish ruling camp. *Poland In*. URL: <https://polandin.com/49169277/analysis-istanbul-convention-no-turkish-delight-for-polish-ruling-camp> (дата звернення: 05.09.2020).

10. Нам потрібно деміфологізувати Стамбульську конвенцію. *Повага*. URL: <https://povaha.org.ua/nam-potribno-demifolohizuvaty-stambulsku-konventsiiyu>
11. The Ministry of Justice of Poland has taken the first step towards the country's withdrawal from the Istanbul Convention. *Ukrainian Pravda*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/07/27/7112586/>.
12. Католицькі традиції кращі за закон: чому Варшава погрожує вийти зі Стамбульської конвенції. *Європейська Правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/08/5/7112832/>.
13. Левченко: «Якщо 15 років тому розколювали українців ставленням до НАТО, то сьогодні використовують питання гендерної рівності». *LB.ua*. URL: https://lb.ua/society/2020/07/11/461567_levchenko_yakshcho_15_rokiv.html.
14. За домашнее насилие – за решетку: Как в Украине и мире борются с издевательством в семье. *ZIK*. URL: https://zik.ua/ru/news/2019/11/22/za_domashnee_nasilie_za_reshetku_kak_v_ukraine_i_mire_boryutsya_s_izdevatelstvom_v_seme_946146.
15. Marchlewska M., Górska P., Łozowski F., Molenda Z. *Spisek Gender. Psychologiczne podłoże zjawiska*. CBU. Warszawa, 2018.
16. Europosłanka: Potrzebujemy Konwencji Stambulskiej bardziej niż kiedykolwiek. URL: <https://www.dw.com/pl/europos%C5%82anka-potrzebujemy-konwencji-stambulskiej-bardziej-ni%C5%BC-kiedykolwiek/a-54350806>.
17. Official UN Ukraine Statement on Ratification of the Istanbul Convention. (Status as of 05.09.2020). URL: <http://www.un.org.ua/en/information-centre/news/4924-official-un-ukraine-statement-on-ratification-of-the-istanbul-convention>.
18. Gawlik P. 55 proc. molestowanych, wiele zgwałconych. Kobiety w UE cierpią od przemocy. Jak wypadła Polska? URL: http://wyborcza.pl/1,76842,15575146,55_proc_molestowanych_wiele_zgwalconych_Kobiety.html#ixzz2yxJWFJnK (дата звернення: 29.08.2020).
19. Реформу системи протидії домашньому насильству розпочато. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/14504.html?PrintVersion>.

PROBABILITY OF THE ISTANBUL CONVENTION RATIFICATION IN UKRAINE: ANALYSIS OF THE POLISH EXPERIENCE

Yuliya Levchenko

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Faculty of Philosophy, Department of Political Science
Volodymyrska str., 60, 01033, Kyiv, Ukraine*

The article analyzes the dual nature of views on the ratification of the Istanbul Convention in the context of political processes in Ukraine and Poland. The Istanbul Convention has three main objectives: to prevent violence against women, to protect victims of violence and to bring perpetrators to justice. These goals are beyond doubt, but the Convention places them in a contradictory ideological context centered around the political idea of combating violence against women. According to the provisions of the Convention, the prevention of violence must mean the dismantling of social structures that distinguish between women's and men's roles in society, which in turn causes and allows discrimination against women. The author analyzed the important and most controversial aspects of the Polish experience of ratification of the Istanbul Convention and the reasons for the current movement of the Polish government to denounce the Istanbul Convention in order to find answers to important questions for Ukrainian society and government institutions. The subject of discussion is that the provisions of the Convention are questionable in terms of the constitutional principle of equality before the law and the principle of gender

equality. The Convention is a legal act, the beneficiaries of which are in fact only women, which is a clearly discriminatory decision. At the same time, the Convention prohibits treating the unequal treatment provided for in the Convention as discrimination. Meanwhile, men – although much less often than women – are also victims of domestic violence. Moreover, the Convention completely ignores the increased risk of domestic violence to which the elderly are exposed. It was found that the Polish experience cannot be implemented in the domestic society without making appropriate adjustments. According to the author, the Polish conclusions on the Istanbul Convention are in many respects ideologically oriented and cannot be applied to form the Ukrainian position before the ratification of the CAHVIO Convention. First of all, it is necessary to conduct a thorough scientific analysis of domestic social and political issues on this issue. This is the prospect of further research by the author.

Key words: Istanbul Convention, women's rights, violence against women, domestic violence, ratification, foreign experience.